

**Жива природа у
дзеркалі стародруків**

HISTOIRE
NATURELLE,

GÉNÉRALE ET PARTICULIÈRE,

AVEC LA

DESCRIPTION

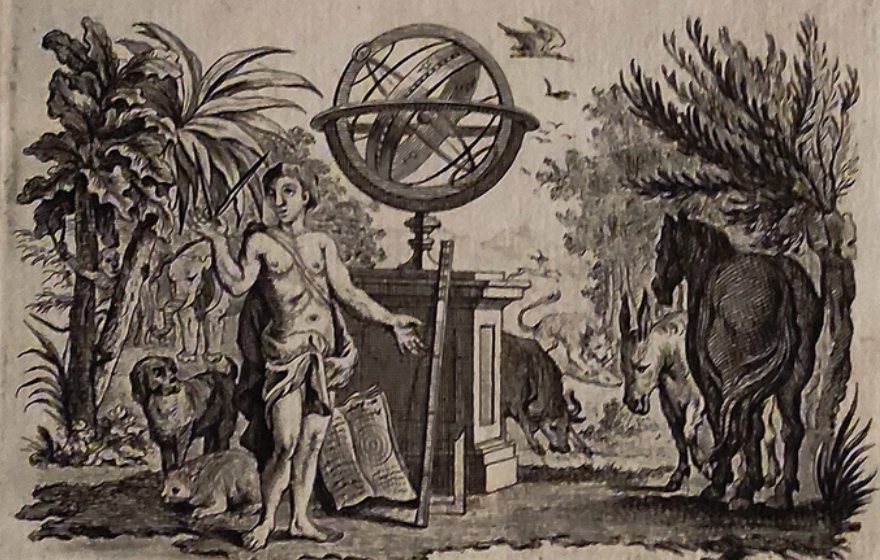
DU

CABINET DU ROI.

PAR MRS. DE BUFFON & DAUBENTON.

TOME QUATORZIÈME.

NOUVELLE ÉDITION;

A A M S T E R D A M,

CHEZ J. H. SCHNEIDER.

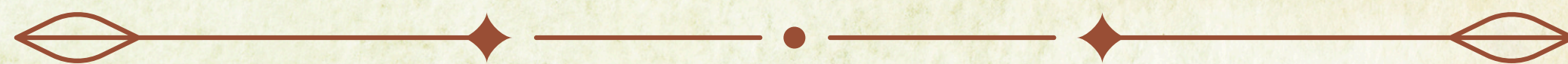
M D C C L X X.

Avec Privilège de nos Seigneurs les Etats d'Hollande & de Westvrie.

58

Жорж Луї Ле Клерк де Бюффон (1707-1788) — видатний французький натураліст, біолог, математик, геолог, письменник і перекладач XVIII століття. Його найвідоміша праця — багатотомна «Природнича історія», що почала друкуватися у 1749 році й стала однією з наймасштабніших енциклопедій природи свого часу. За життя вченого було видано 36 томів, ще 8 побачили світ після його смерті. У книгах зібрано знання XVIII століття про тварин, птахів, мінерали та Землю. Бюффон одним із перших звернув увагу на подібність людини й мавпи та висловив думку, що живі організми можуть змінюватися під впливом навколишнього середовища, завдяки чому його вважають одним із попередників Чарльза Дарвіна. Особливу славу виданню принесли понад 2000 вишуканих ілюстрацій, які зробили «Природничу історію» не лише науковою працею, а й справжньою мистецькою пам'яткою XVIII століття.

Представлено 14 том видання.

Buffon, Georges Louis Le Clerc de (1707-1788) ; Daubenton, Louis Jean Marie (1716-1799). Histoire naturelle, generale et particuliere, avec la description du cabinet du roy. T. 14 / par Buffon et Daubenton. - Nouv. ed. - Amsterdam : Schneider, 1770. - [2] f., 220 p., LIX ill

ÉLÉMENTS DE ZOOLOGIE

PAR

PAUL BERT

MEMBRE DE L'INSTITUT

PROFESSEUR A LA FACULTÉ DES SCIENCES DE PARIS

ET

RAPHAËL BLANCHARD

PROFESSEUR AGRÉGÉ A LA FACULTÉ DE MÉDECINE

Avec 613 figures dans le texte

PARIS

G. MASSON, ÉDITEUR

LIBRAIRE DE L'ACADÉMIE DE MÉDECINE

BOULEVARD SAINT-GERMAIN, 130

M DCCC LXXXV

Підручник «Елементи зоології» Поля Берта та Рафаеля Бланшара став одним із найавторитетніших навчальних видань із зоології у Франції XIX століття. Праця широко використовувалася в освітньому процесі шкіл та університетів. Була перекладена іншими мовами, що сприяло популяризації знань про тваринний світ у різних країнах.

У підручнику систематично представлено широкий спектр тварин — від найпростіших безхребетних до високоорганізованих хребетних. Видання містить детальний опис внутрішньої будови організмів, особливостей їхніх органів та фізіологічних процесів, що робить його важливим джерелом для вивчення історії розвитку зоологічної науки та природничої освіти XIX століття.

Bert, Paul (1833–1886), Blanchard, Raphaël (1857–1919).
Éléments de zoologie : avec 613 fig. / par Paul Bert et Raphael
Blanchard. – Paris : Masson, 1885. – 692 p. – 128886.

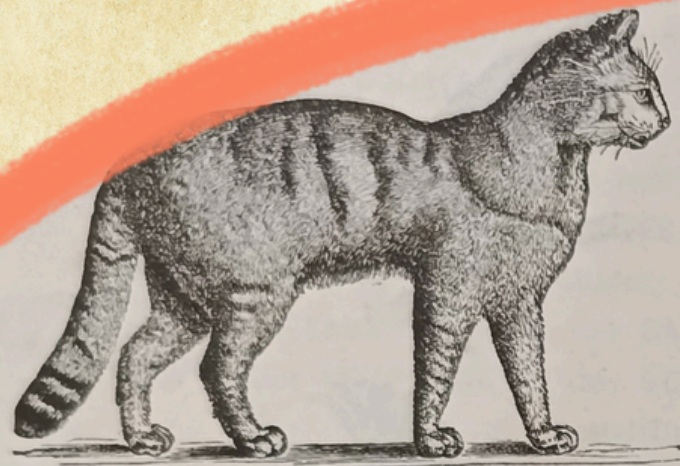

Fig. 12. — Chat.

liade, Satyre, Vanesse, etc. (fig. 14). Tous ces genres réunis

Famille
Crépusculaires (fig. 14)

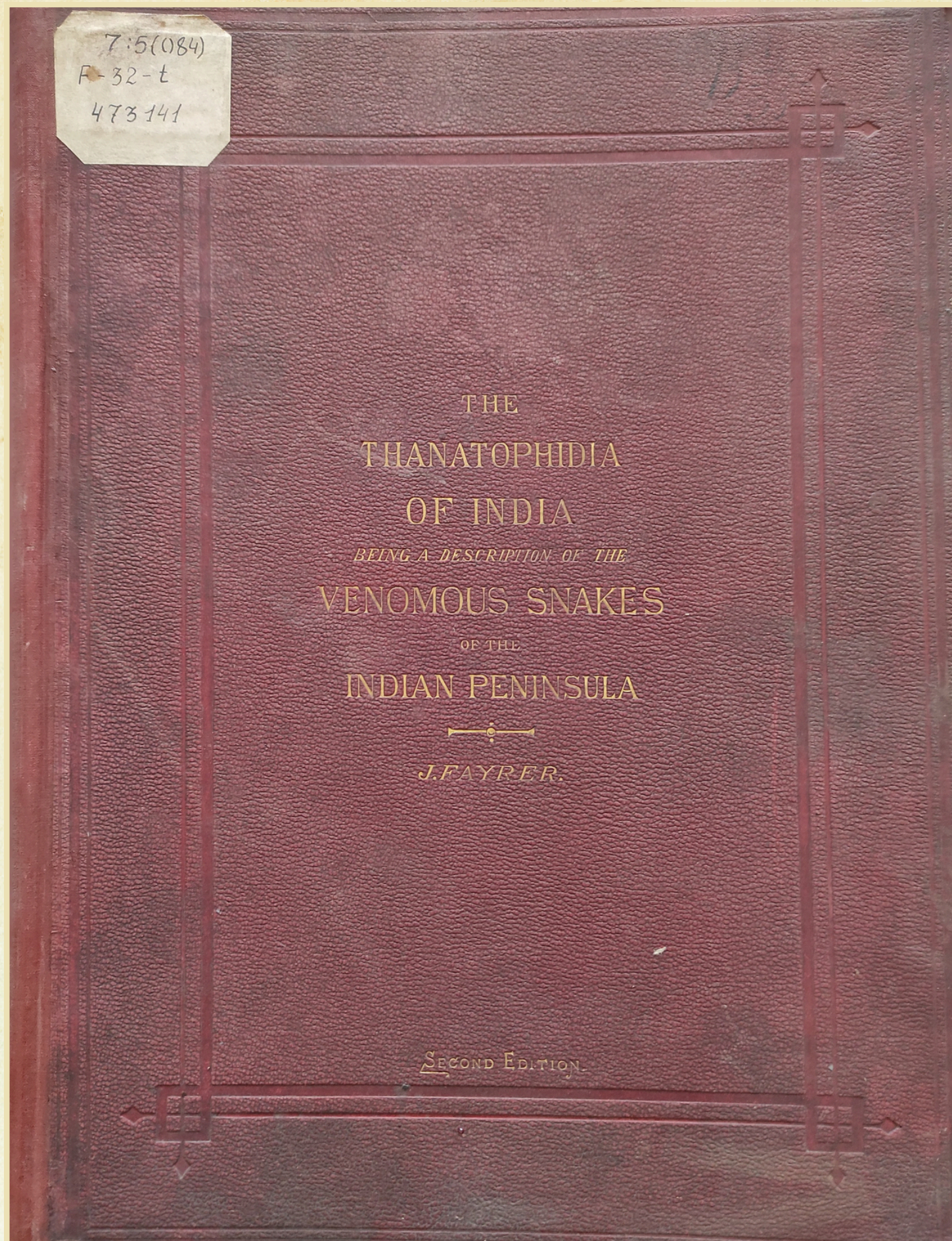

Fig. 14. — Vanesse paon de nuit.

composer un Ordre des **LÉPIDOPTÈRES** (λεπίς, écaille; πτέρον, aile), ainsi nommés à cause des petites écailles qui recouvrent, chez tous, leurs quatre ailes. En rangeant à côté des Lépidoptères les Scarabées (fig. 17), les Abeilles (fig. 18), les Mou-

Fig. 15. — Sphinx

Праця Джозефа Фейрера «Танатофідії Індії: опис отруйних змій Індійського півострова з відомостями про вплив їхньої отрути на організм людини та серією експериментів» стала визначним дослідженням у галузі герпетології та токсинології й принесла автору міжнародне визнання. У виданні вперше було систематизовано відомості про отруйних змій Індійського півострова, подано детальний опис їхніх анатомічних особливостей, а також досліджено механізм дії зміїної отрути на людський організм. Праця мала вагоме значення для розвитку медичних підходів до лікування зміїних укусів та становлення наукової токсикології.

Особливу цінність виданню надають численні ілюстрації, більшість із яких були виконані учнями Калькуттської школи мистецтв. Вони поєднують наукову точність із високим рівнем художнього виконання та слугують важливим джерелом для вивчення історії природничої ілюстрації XIX століття.

Fayrer, Joseph (1824-1907). *Thanatophidia of India : being a description of the venomous snakes of the Indian Peninsula, with an account of the influence of their poison on life and a series of experiments* / by J. Fayrer ; published by J. and A. Churchill. – 2. ed., rev. and enlarged. – London : Churchill, 1874. – XI, 178 p., 31 Taf. : Ill. –

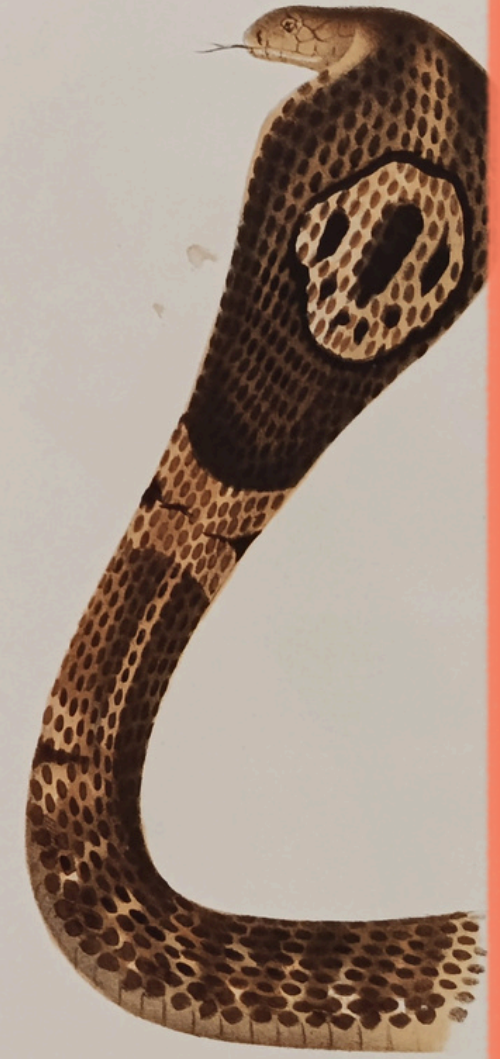
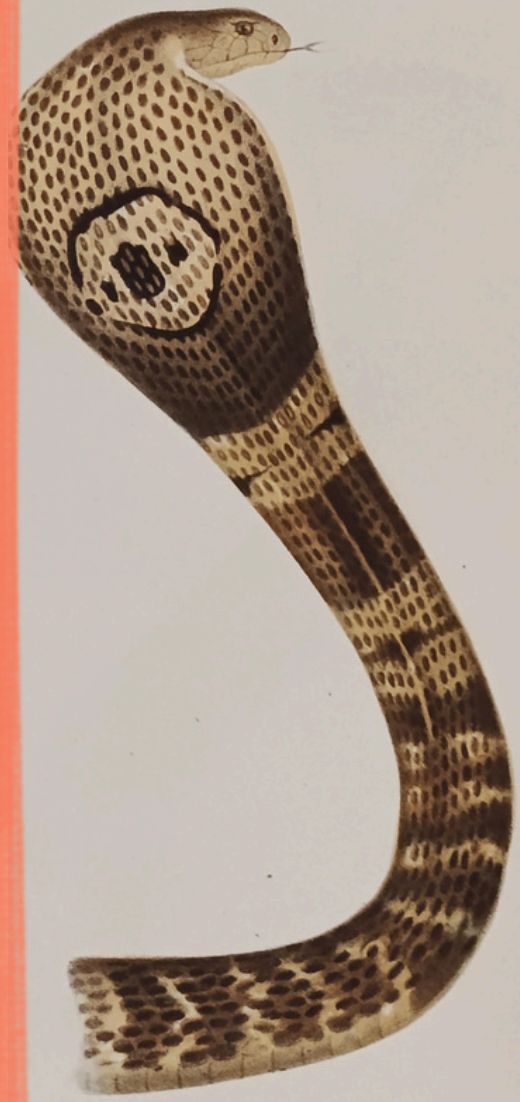
7:5(084), F-32-t., 473141

NAJA TRIPUDIANS.

*Keantiah.
From Life*

Macra Keantiah

Tentulia Keantiah

Drawn by Ananda Prasad Bagchee Student

Gov^d. Sch. of Art Calcutta

M & N HANBART CHROMO LITH

OPHIOPHAGUS ELAPS. (HAMADRYAS) DUSKY VARIETY.

*Reduced 1/2 of original
Length including tail 11 1/2
Length of head 3 1/2
Girth 5"*

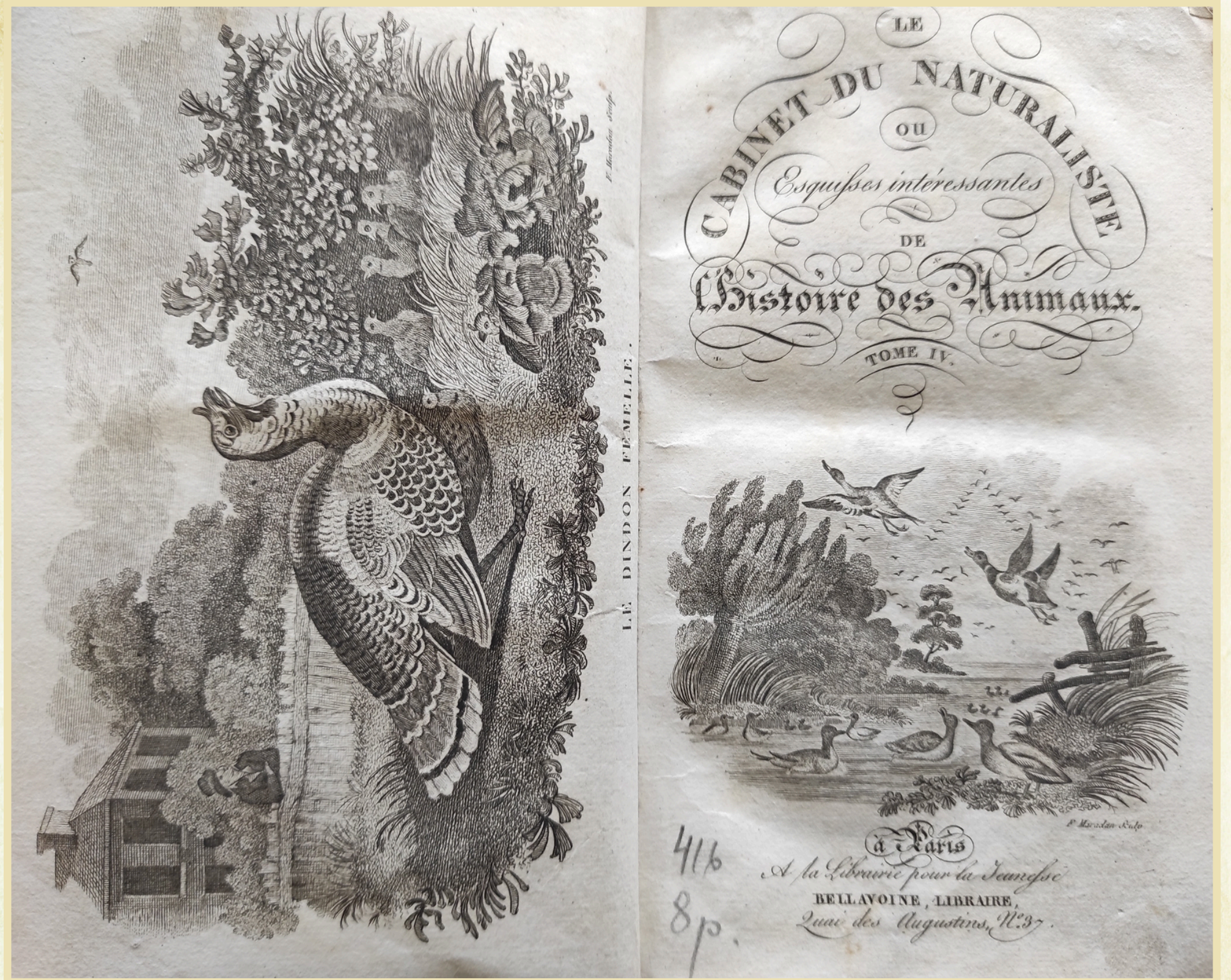
An Prasad Bagchee Student

«Кабінет натураліста, або Цікаві нариси з історії тварин» — популярне природниче видання, яке знайомить читачів із різноманіттям тваринного світу. У книзі представлено описи численних представників фауни — від екзотичних птахів до небезпечних хижаків, із відомостями про їхню поведінку, середовище існування та особливості способу життя.

Шеститомне видання прикрашають 66 старовинних гравюр, що мають не лише художню, а й науково-пізнавальну цінність. Особливістю книги є динамічність зображень, які надають сценам із тваринами виразності та наближають їх до реальних природних спостережень.

У виданні описано близько 430 видів тварин, а кожен нарис доповнений численними цікавими історіями та анекдотичними сюжетами, що поєднують наукову інформацію з елементами популярного викладу.

На виставці представлено 4 том видання.

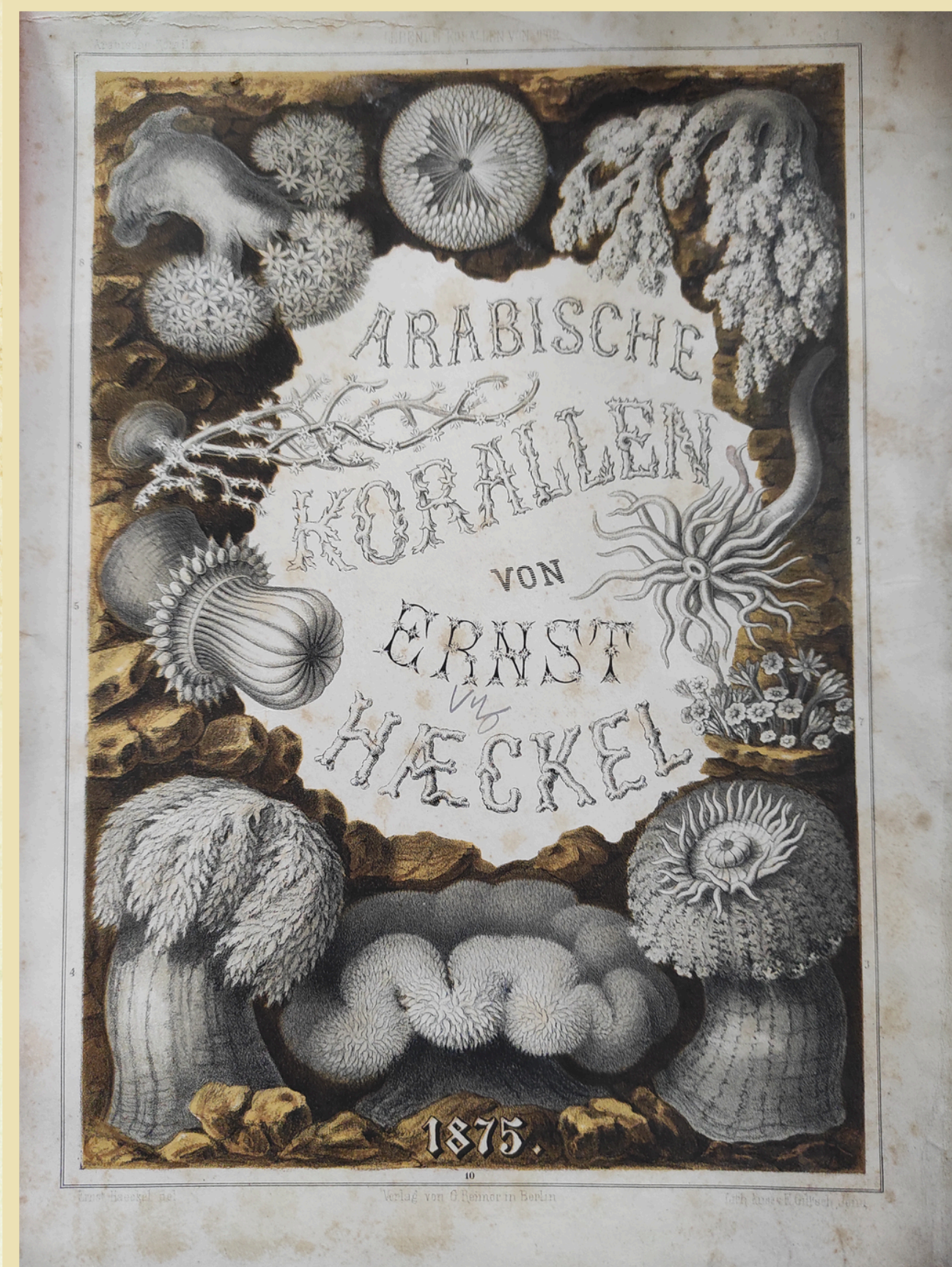

Alyon, Pierre Philippe (1758-1816), Smith, Thomas, Maradan, F. [et al.] *Le Cabinet du jeune naturaliste ou tableaux intéressants de l'histoire des animaux : offrant la description de la nature, des moeurs et habitudes des quadrupedes ...* ; Ouvrage enrichi de soixante-cinq belles gravures. – Paris : F. Bellavoine, 1830. – 416 p. –201534.

GRUE OU GRANDE GRUE

Праця Ернста Геккеля «Арабські корали: екскурсія до коралових рифів Червоного моря та погляд на життя коралових тварин» є науково-популярним дослідженням, присвяченим вивченню коралових рифів Червоного моря та особливостей життєдіяльності коралових поліпів. Видання поєднує результати безпосередніх спостережень автора під час наукової подорожі з ґрунтовними природничими поясненнями, що зробило книгу важливим внеском у розвиток морської біології та зоології XIX століття. У праці значну увагу приділено будові, способу життя та колоніальній організації коралових організмів, а також процесам формування коралових рифів.

Особливу цінність виданню надають високохудожні ілюстрації, виконані з надзвичайною деталізацією та науковою точністю. Візуальні образи морських організмів справили значний вплив на естетику європейського модерну.

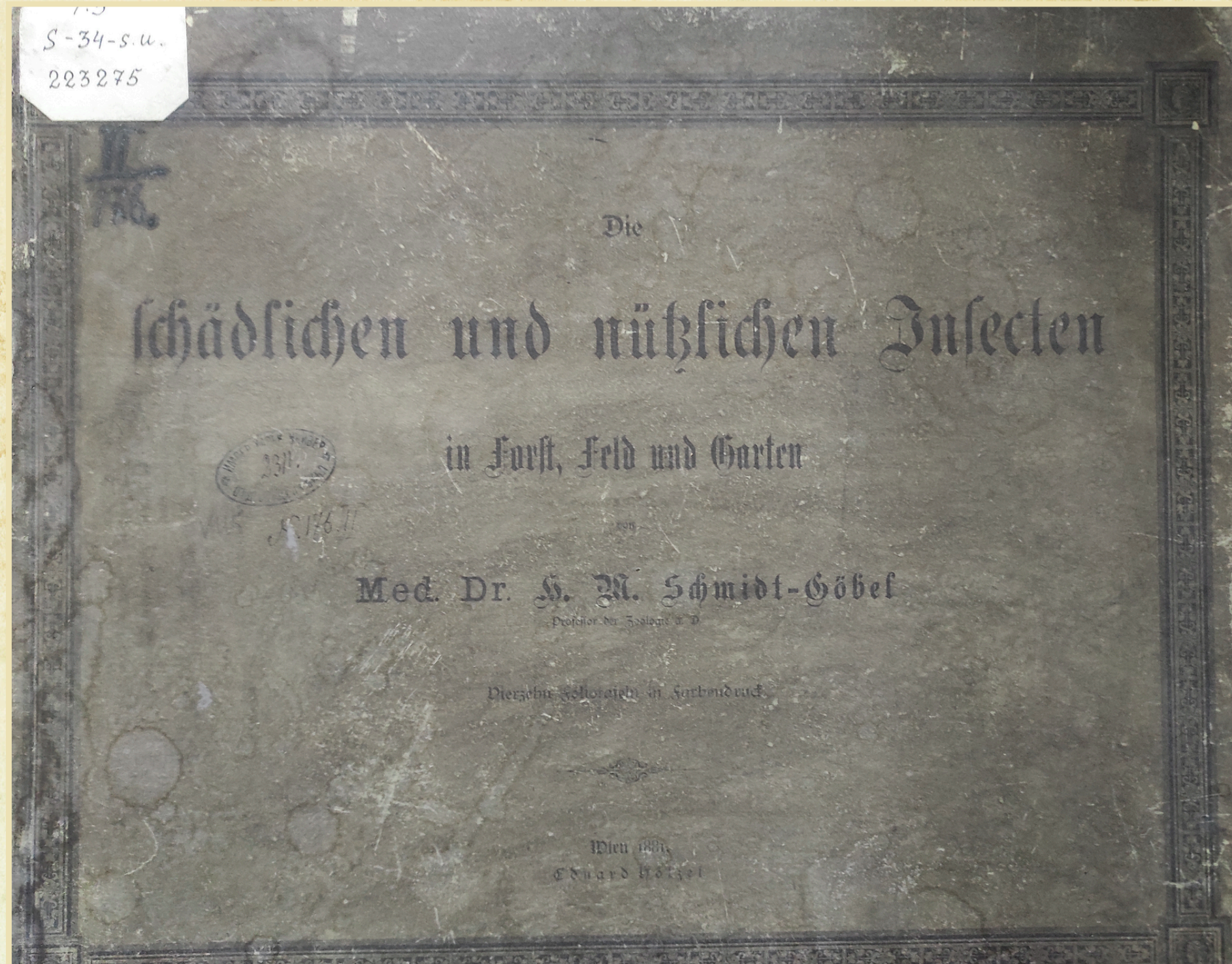

Haeckel, Ernst (1834-1919). Arabische Korallen : Ein Ausflug nach den Korallenbänken des Rothen Meeres und ein Blick in das Leben der Korallenthier : Populäre Vorlesung mit wissenschaftlichen Erläuterungen / von Ernst Haecke. – Berlin : Georg Reimer, 1876. 48 S., Ill.

Verlag von G. Reimer in Berlin.

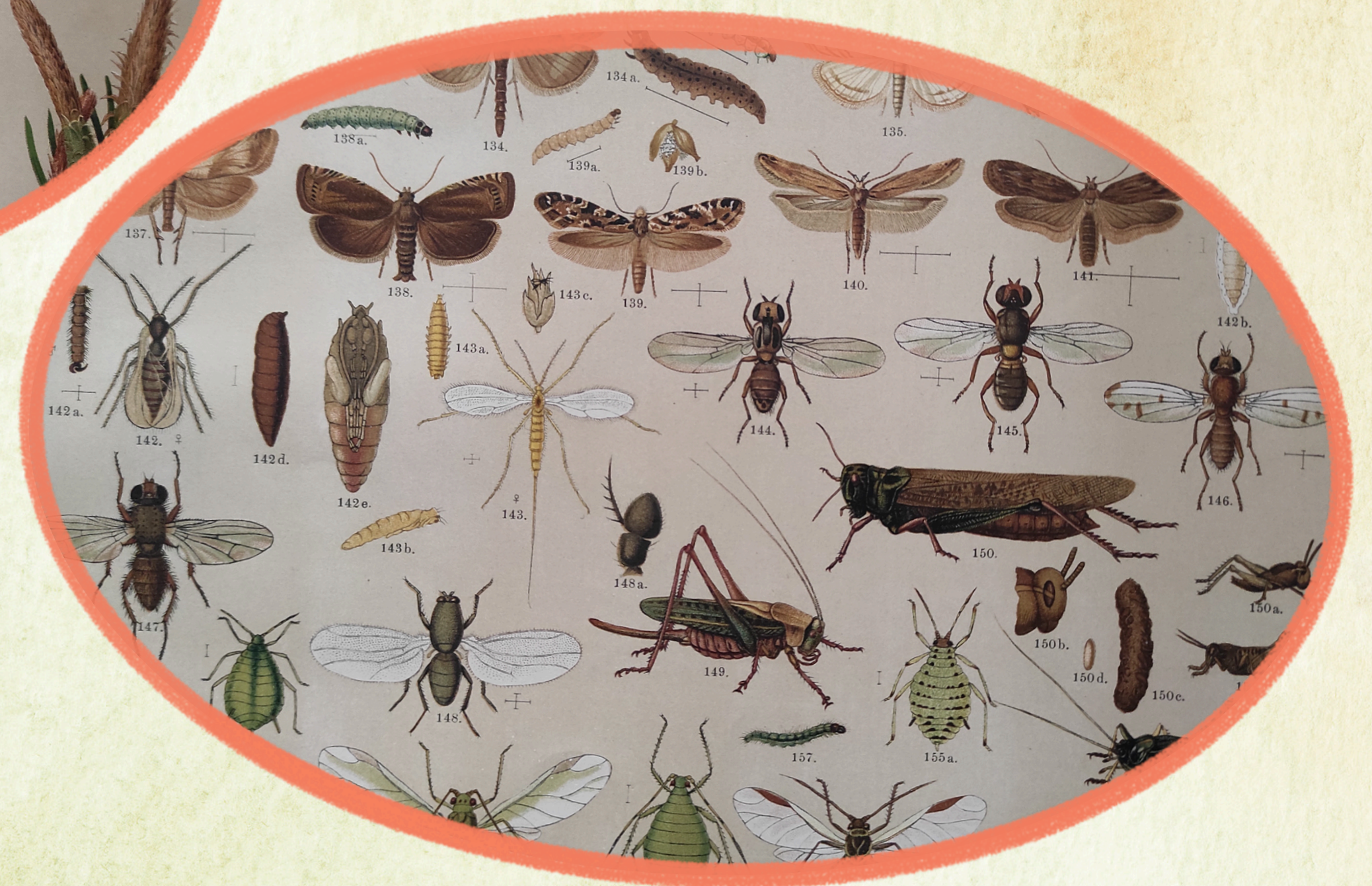

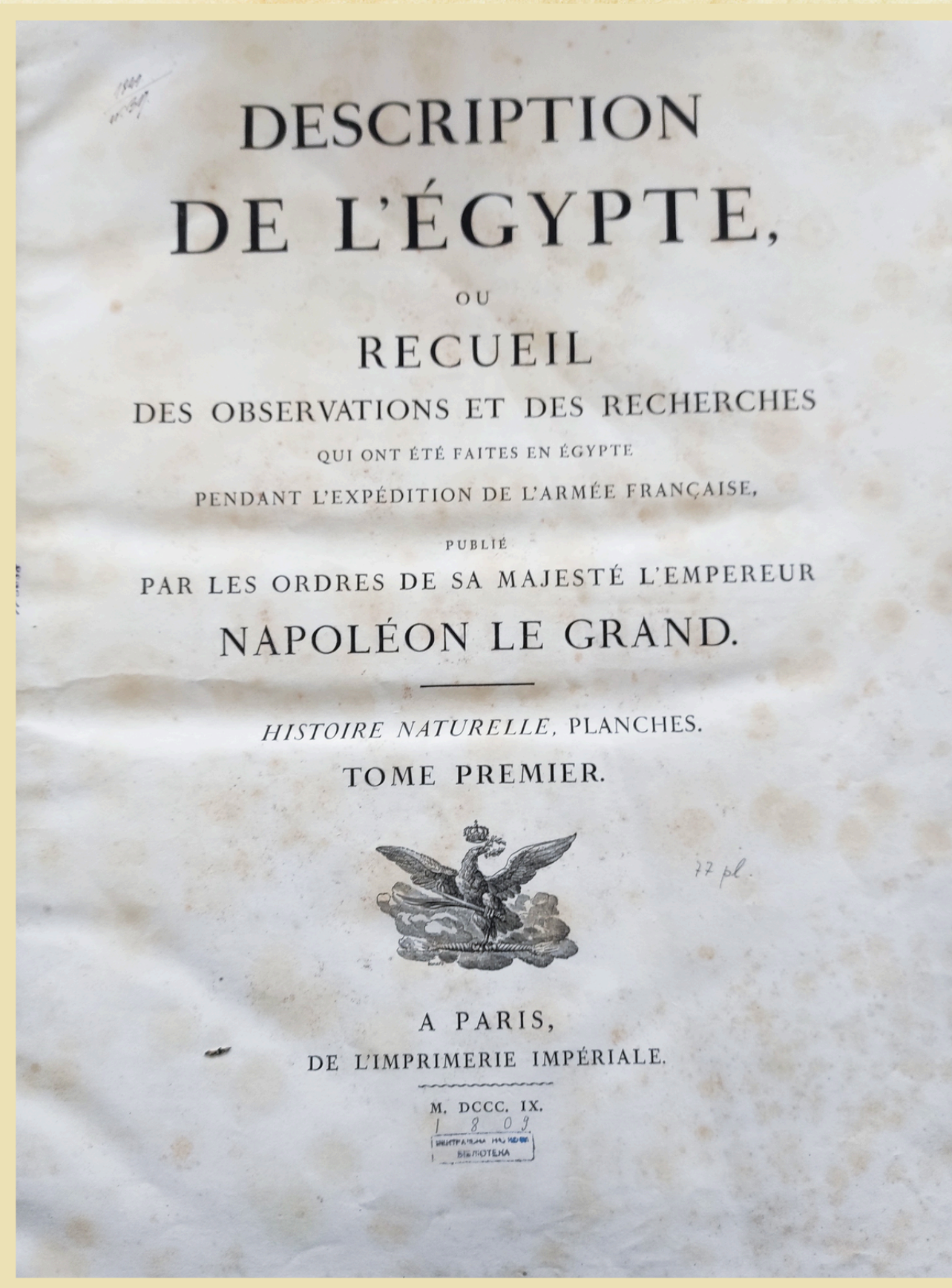
Представлено I том праці «Шкідливі та корисні комахи в лісі, полі та саду», яка є зразком науково-популярної ентомологічної літератури XIX століття, присвяченої вивченню комах та їхнього впливу на природне середовище й сільське господарство. Видання містить відомості про види комах, їхню роль у природних екосистемах, а також значення для лісового, польового та садового господарства. Особливу увагу приділено як шкідникам культурних рослин, так і видам, корисним для підтримання природної рівноваги.

Автор праці — Германн Максиміліан Шмідт-Ґебель (1809-1882), австрійський ентомолог, професор зоології та мінералогії, ректор Львівського університету у 1869-1870 роках.

Видання вирізняється високоякісним художнім оформленням і містить чотирнадцять кольорових ілюстрацій, виконаних у техніці хромолітографії.

Schmidt-Göbel, Hermann Maximilian (1809-1882). Die schädlichen und nützlichen Insecten in Forst, Feld und Garten. 1. Die schädlichen Forstinsecten / von H. M. Schmidt-Göbel. - Wien : Hölzel, 1881. - V, 119 S

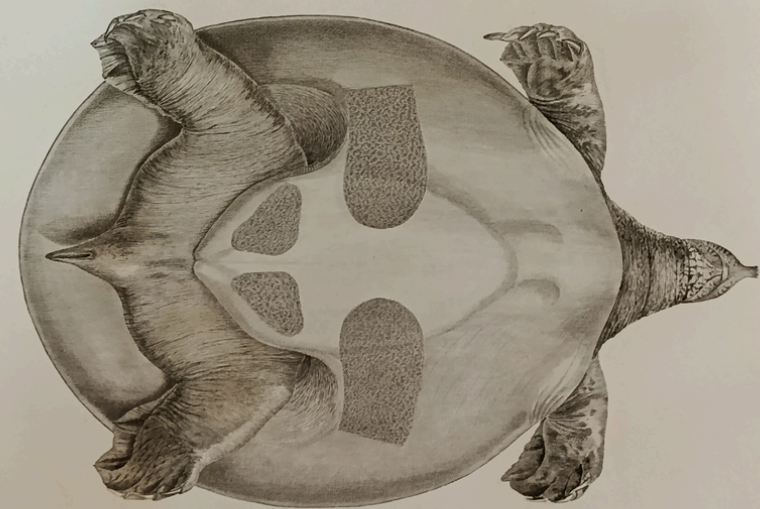
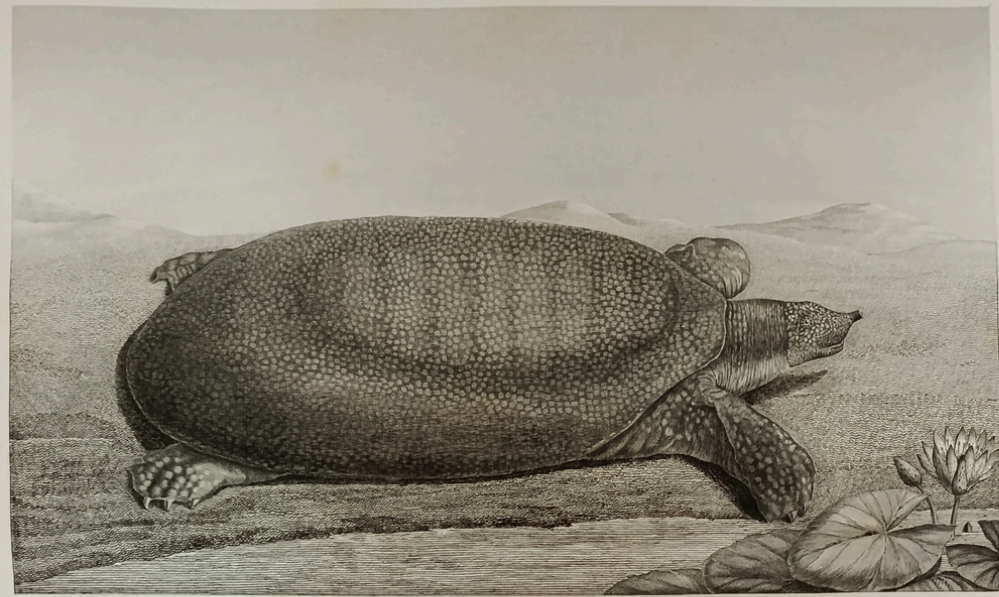

«Опис Єгипту» — фундаментальне багатотомне видання, що виходило друком у 1809–1829 роках і мало на меті всебічне дослідження стародавнього та сучасного Єгипту, його історії, культури, природи й пам'яток. Праця була створена за результатами єгипетської кампанії Наполеона Бонапарта 1798–1801 років. Над виданням працювали близько 160 учених і понад 2000 художників та технічних фахівців, які підготували масштабний корпус текстів, карт і гравюр. Особливе значення мала картографічна частина

Завдяки високому рівню наукової систематизації та художнього оформлення «Опис Єгипту» став одним із наймасштабніших видавничих проєктів свого часу та важливим джерелом для розвитку єгиптології й орієнталістики. Представлено I том.

Description de l'Égypte: ou recueil des observations et des recherches, qui ont été faites en Égypte pendant l'expédition de l'armée française : publ. par les ordres de Sa Maj. l'Empereur Napoleon le Grand. T. 1. – Paris : Impr. Impériale, 1809. – 4 p., [6] f., 824 p., [3], X f.

TRIONYX D'ÉGYPTE.
1 vu de côté 2 vu en dessous.

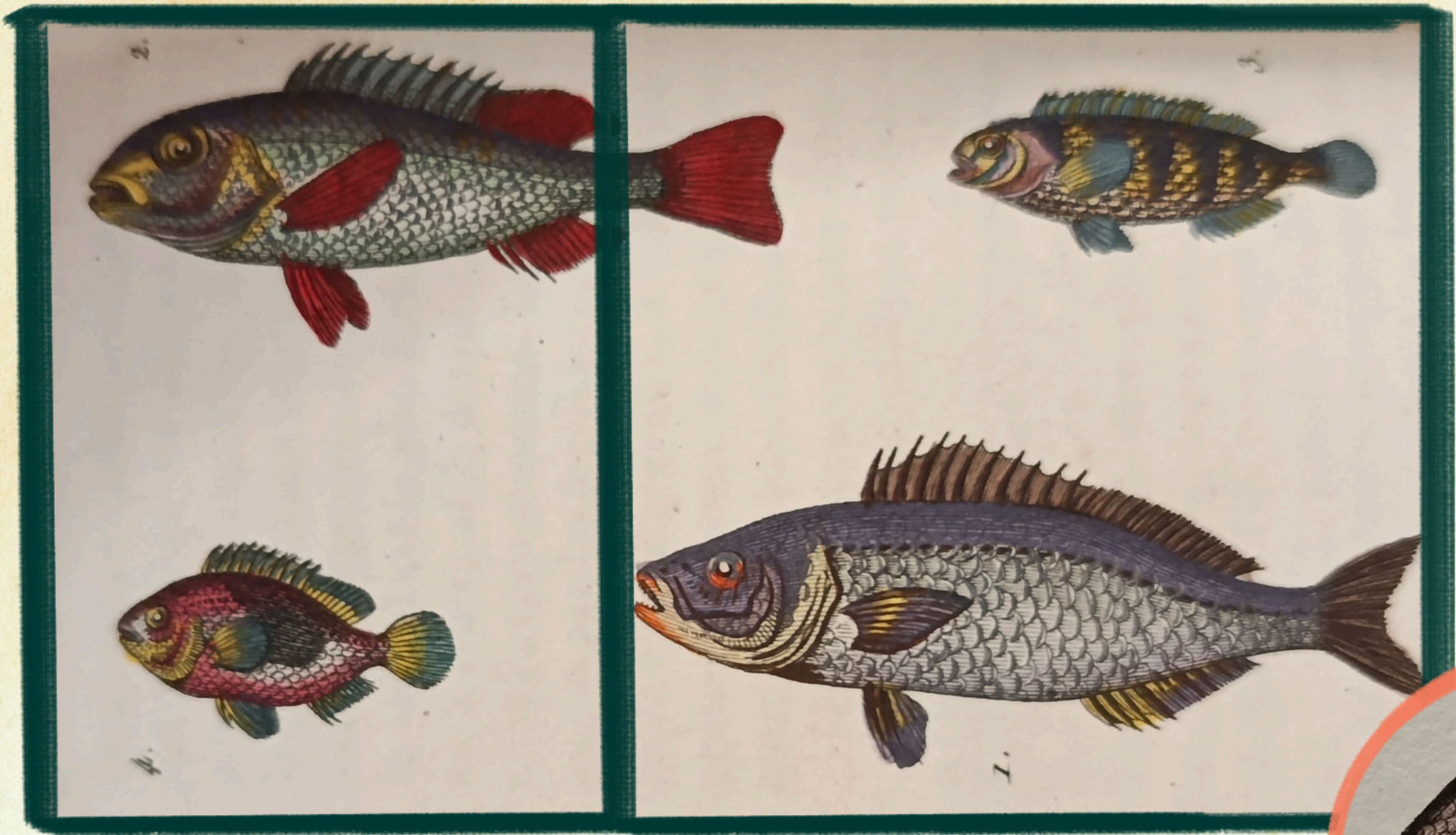
1 MANGOSTE ICHNEUMON. 2 LIÈVRE D'ÉGYPTE.

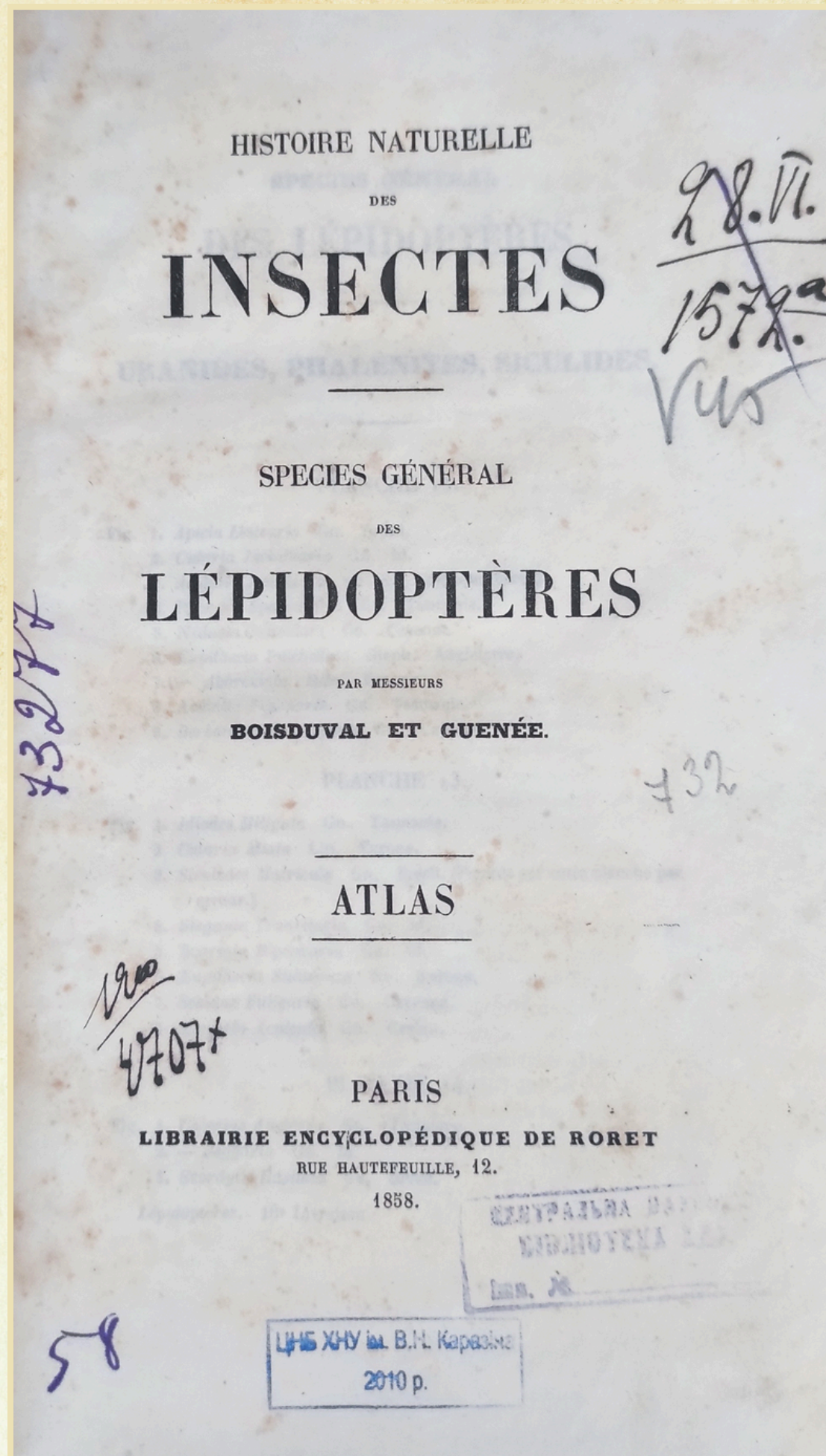

Маркус Елієзер Блох (1723–1799) — німецький лікар і природознавець, один із провідних іхтіологів XVIII століття, чия наукова діяльність зробила вагомий внесок у становлення іхтіології як окремої галузі природничих наук.

Найбільшу міжнародну славу вченому принесла фундаментальна праця «Природна історія риб, праця, класифікована за порядками, родами та видами згідно з системою Ліннея», що видавалася упродовж 1782–1795 років і згодом була перекладена французькою мовою. Видання складалося з 12 томів та містило 432 кольорові ілюстрації, які вирізнялися високою точністю й художньою майстерністю. У праці Блох поєднав наукову систематизацію риб із детальними описами та вишуканими зображеннями, завдяки чому книга тривалий час залишалася одним із найавторитетніших джерел з іхтіології в Європі. На виставці представлено III том видання.

Bloch, Marcus Elieser (1723–1799). Histoire naturelle des poissons, ouvrage classé par ordres, genres et espèces, d'après le système de Linné. T. 3 / par Bloch. Avec les caractères Génériques / Par René-Richard Castel, auteur du Poëme des plantes ouvrage classé par ordres, genres et espèces, d'après le système de Linné. – Paris : Deterville, IX [1800]. – 324 p., Ill.

Жан Альфонс Буадюваль (1799–1879) — французький ентомолог і ботанік, один із провідних дослідників комах XIX століття, який зробив вагомий внесок у розвиток систематики лускокрилих. Представлений на виставці I том його праці «Природна історія комах: загальні види лускокрилих» належить до найвизначніших ентомологічних видань свого часу. Праця присвячена дослідженню метеликів і молей з різних регіонів світу та містить систематизований опис їхніх морфологічних особливостей і таксономічну класифікацію. Особливу цінність виданню надають високоякісні гравюри, які з великою точністю та художньою майстерністю відтворюють зовнішній вигляд різних видів лускокрилих. Поєднання ґрунтовного наукового дослідження та мистецького оформлення зробило цю працю важливим внеском у розвиток ентомології та наукової ілюстрації XIX століття.

Boisduval, Jean Alphonse (1801–1879). Histoire naturelle des insectes: species général des lépidoptères. Atlas. T. 1. [suites à Buffon]. – Paris : Librairie Encyclopédique de Roret, 1858. – [32] p., [82] f. : Ill.

HISTOIRE NATURELLE
DES PLUS BEAUX
OISEAUX CHANTEURS
DE
LA ZONE TORRIDE:
PAR L. P. VIEILLOT.

A PARIS,

CHEZ J. E. GABRIEL DUFOUR, LIBRAIRE.

M. DCCC. V.

«Природна історія найкрасивіших співочих птахів спекотної зони» — орнітологічна праця Луї П'єра Вієйо (1748–1830), французького зоолога, одного з провідних дослідників птахів кінця XVIII — початку XIX століття. Видання виходило частинами, починаючи з 1805 року, і відзначається високим рівнем наукової та ілюстративної підготовки.

У праці подано описи різноманітних видів тропічних співочих птахів, їхніх морфологічних особливостей, поведінки та середовища існування. Особливу цінність становлять кольорові гравюри, значна частина яких виконувалася вручну, що підкреслює їхню художню та документальну точність.

Луї П'єр Вієйо зробив вагомий внесок у розвиток орнітології, запровадивши низку нових родових таксонів і приділяючи увагу польовим спостереженням.

Vieillot, Louis Pierre (1748-1830). Histoire naturelle des plus beaux oiseaux chanteurs de la zone torride / par L. P. Vieillot. – Paris : Dufour, 1805. – [2] f., 112 p., ill.

Droch Pease

de l'Empire de Kongo

Del. G. S. G. Sculp.

Sculp. G. S. G.

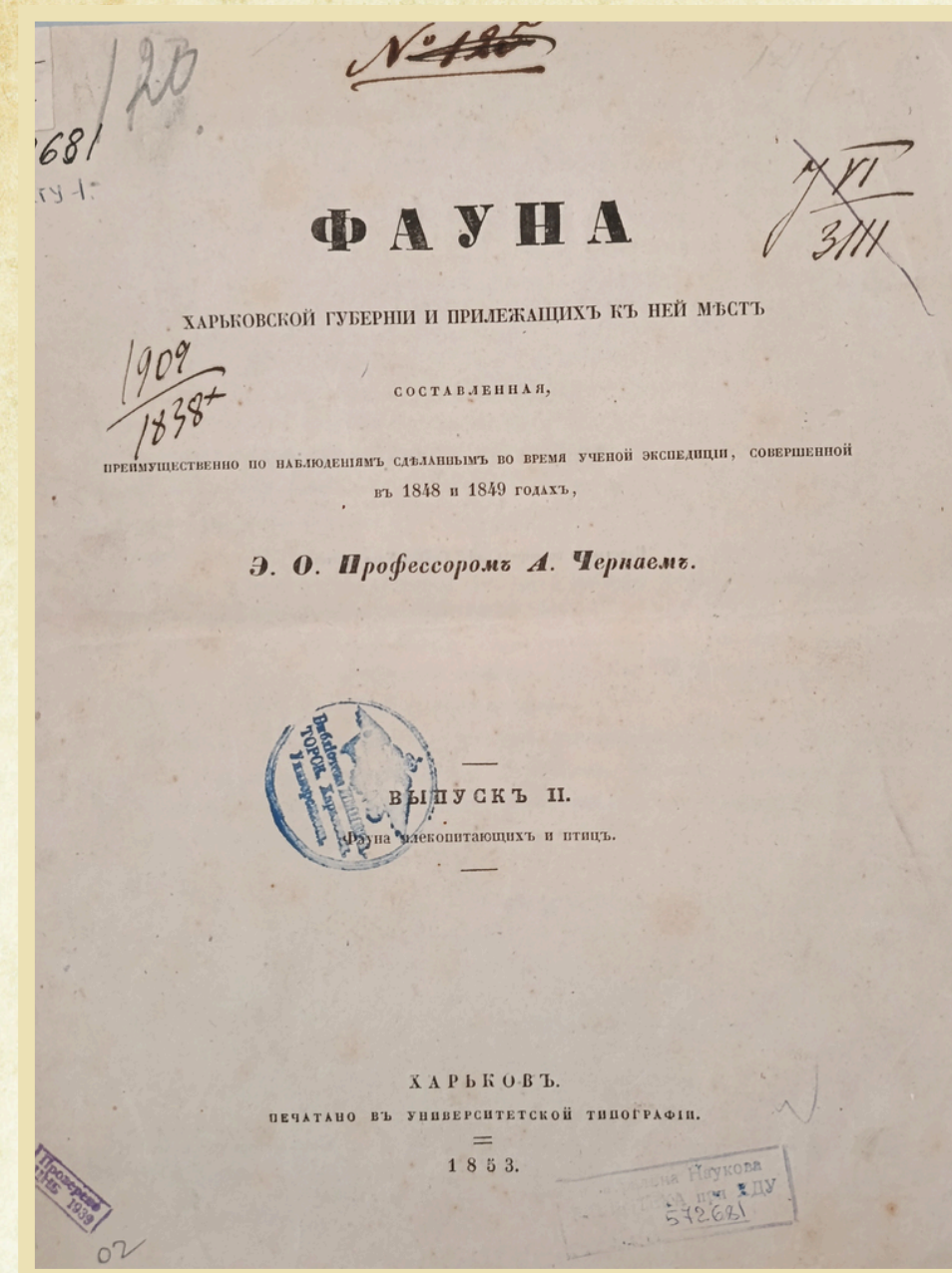
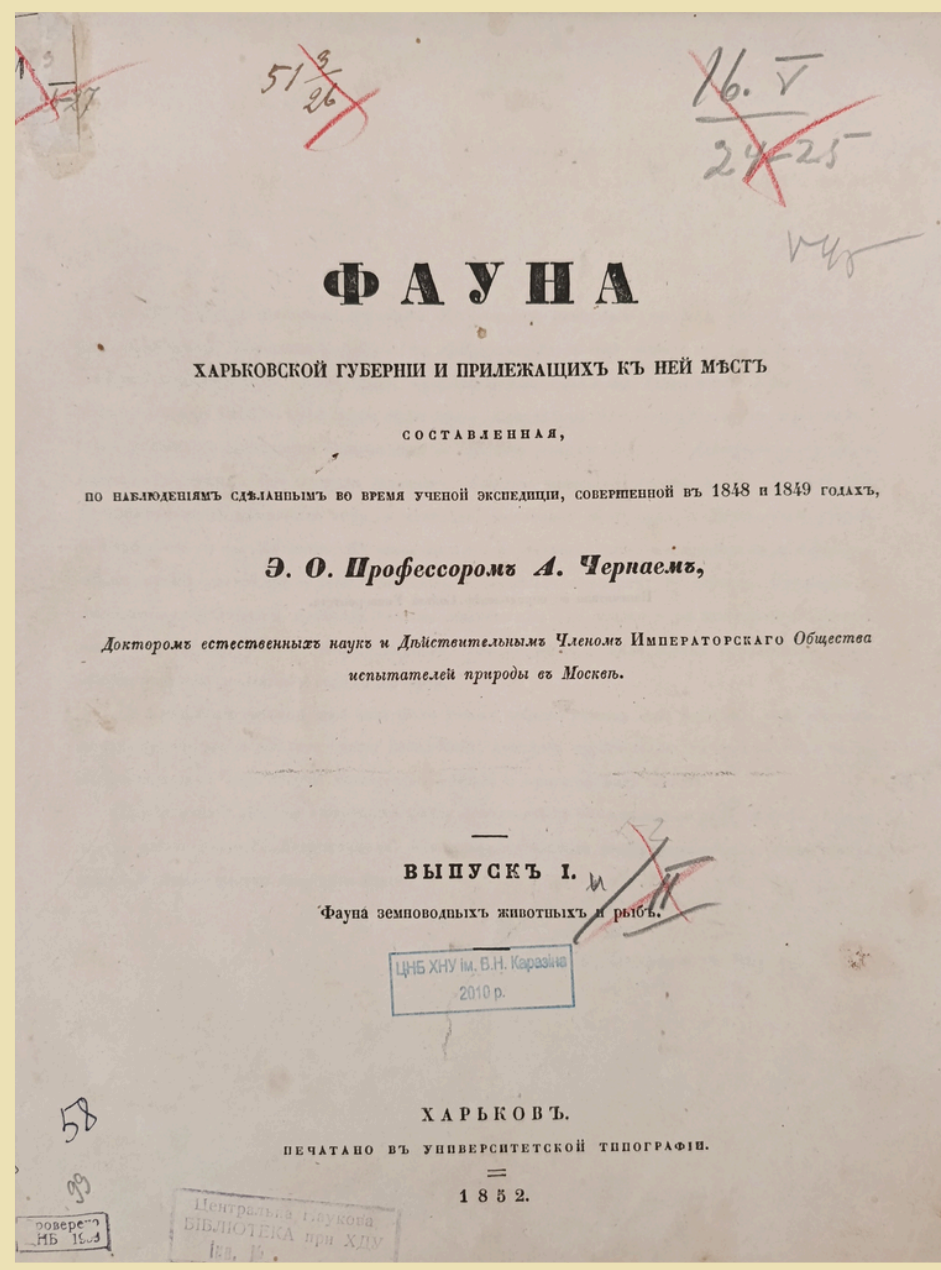

Matimbe huppé Male

de l'Empire de Kongo

Del. G. S. G. Sculp.

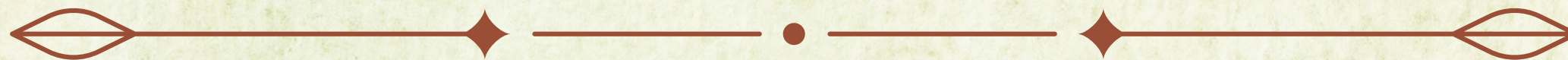
Sculp. G. S. G.

Олександр Вікентійович Чернай (1821–1898) — видатний український зоолог, професор Харківського університету, дослідник фауни північного сходу України.

У 1848–1849 роках він брав участь у науковій експедиції з вивчення тваринного світу Харківської губернії, за результатами якої підготував низку спеціальних праць.

Найважливішою працею вченого стала «Фауна Харківської губернії...» (1852–1853), яка стала першим систематичним і найповнішим оглядом хребетної фауни цього регіону.

Чернай А. (1821–1898). Фауна Харьковской губернии и прилежащих к ней мест, составленная по наблюдениям, сделанным во время ученой экспедиции, совершенной в 1848 и 1849 годах э.о. профессором А. Чернаем... Вып. 1. Фауна земноводных животных и рыб / А. Чернай. – Харьков : Унив. тип., 1852. – 44 с. –

Чернай А. Фауна Харьковской губернии и прилежащих к ней мест, составленная по наблюдениям, сделанным во время ученой экспедиции, совершенной в 1848 и 1849 годах э.о. профессором А. Чернаем... Вып. 2. Фауна млекопитающих и птиц / А. Чернай. – Харьков : Унив. тип., 1853. – 44 с.

Виставку підготувала
завідувач відділу
Центральної наукової
бібліотеки
Каразінського університету
Байрамова Каріна